

Taa 100/1 med "Niels Juel"
Friedrich of
mandat Sedfred Hansen

Men endnu har intet "Allerhelligste" været opført med saa tætte
Mure, at ikke noget af hvad der foregaar derinde er sivet ud mellem
Væggene. Men det er dog altsammen løse Rygter, og Chefen, der skal lede
Foretagendet, faar ikke noget at vide før den Dag, da han staar med sin
ordre
Sejls i Haanden.

Der var Kapløb mellem de Værnepligtige for at komme med, men det maatte da ogsaa være nogle Løjerlige^{singe} Mand, der ikke gerne vilde benytte en saadan Tjans til at komme ud og se sig om.

Men heller ikke Chef og Befalingsmænd var kede af den Udkommande. Det er jo som bekendt Lyst, der driver Værket. Derfor var der Grund til at forvente, at der skulde komme et godt Togt ud af det. Og det tror jeg, jeg kan sige, at der gjorde.

Niels Juel er jo vort nyeste og anseeligste Skib, selv om det ikke er nogen Aarsunge. Det kan ikke nægtes, at det blev lidt misdannet ved Fødslen. Det var sat paa Stablen som Panserskib til Erstatning for det eldste af vore Kystforevarerskibe. Men saa gik der Politik i det, en farlig Sygdom, som angriber næsten alle Foretagender ved Fødslen, i hvert Fald her i Landet. Man mente, at 24 cm. Kanoner var for store for os, vi maatte kun have 15 cm. Kanoner her i Danmark. Det er dette Ræsonnement der i sine Konsekvenser kan føre til det bekendte Forslag

om at save det halve af Geværerne, for at de ikke skal kunne gøre for megen Fortrød.

At Niels Juel paa den Maade hverken blev et Panserskib eller en Krydser, er altsaa ikke de Sagkyndiges Fejl. Skal der peges Fingre er det i hvert Fald ikke af os.

Nu blev det altsaa til et pansret Skib med en Koffardigang, Fart og en let Krydser's Kanoner. Kanoner, der isvrigt slet ikke er saa daarlige. Der er 10 af dem med 6 i Bredsiden og de rækker deres 18000 Meter, $2\frac{1}{2}$ Mil gammel dansk Maal. Og man kan ovenikøbet træffe med dem paa den Afstand. Men de er kun altfor smaa til at gøre nogen kraftig Skade paa større, fremmede Skibe. Og saa er der jo opnaaet, hvad der var Politikernes Hensigt.

Men disse Sægheder staa jo ikke alene udenfor for andre end Fagmænd. Skibet er forsynet med et Skydemus, der er ganske imponerende ud.

Dækket er bredt og anseeligt. Chefens Beboelse nærmest Kongelig, saaledes at det er et Skib, man godt kan være bekendt at sende paa Langfart.

Det vil imponere de fleste Lægfolk, og med dets Batteri paa 10 Kanoner maaske ogsaa en og anden ikke for durkdreven Fagmand.

Den 21. Maj gik vi fra København, Nogle Teknikere med Chefen for Flaadens Kompaavæsen, Kaptajn Dirckinck-Holmfeld, var med ombord for at færdigprøve det nyinstallerede Ekkoloddeapparat.

Ja mine Herrer, *Kunsten siges* og saa til Søs. Det ender med, at enhver Skomager og Skræder kan *for* et Skib, eller maaske endnu snarere med, at det bliver hjemme paa Rederikontoret, at de sidder og dirigerer Skibene direkte over Havne, uden at der behøver at være en Navigator ombord. Selvfølgelig dirigerer de ogsaa nu paa Kontorerne. Man fortæller endogsaa, at et verdenskendt Rederi *for* et stort Sejlskib fik Skipperens Vejrbetretning om Morgenens og derefter gav Ordre pr. Radio om, hvilke Sejl han skulde føre. Men alligevel, der maa jo endnu være Folk paa Broen. Men tænk nu hvilken Ledelse og Sikkerhed det giver, med et Ekkolod. Princippet er nemt at forstaa. Folk der har sejlet paa Færøerne eller i Ishavet i Taage er fuldt fortrolige med, at man kan benytte Dampfløjte til atfinde ud af, om man er i Nærheden af en Fjeldside eller et Isbjerg. Man giver et kort Stød i Dampfløjten, og er der noget i Nærheden kommer Ekkost tilbage. Naar man tæller Antallet af Sekunder, der er forløbet, kan man saa regne ud hvor langt, man er fra Land.

Men det er det samme, man gør med Ekkelodet. Apparatet er anbragt tæt nede i Bunden af Skibet. Der er Afsender, der med nogle Sekunders Mellem-

rum udsender en ~~Art~~ ^{dyb} Lyd. Denne forplanter sig ned gennem Vandmasserne, naar Bunden og bliver ~~støt~~ ^{kastet} tilbage op mod Skibet. Ekkoet opfanges her af et Modtagerapparat. Ad elektrisk Vej overføres nu dette til et Viserapparat, der ~~spæder~~ ^{står} paa Kommandobroen. Det er en stor rund Skive, der er inddelt i Meter. Og ~~man kan~~ ^{man} sætte Apparatet igang ved at dreje paa et Par Kontakter, saa tændes der et lille Fyrværkeri udfor det Sted i Inddelingen, der svarer til Dybden, hver Gang Ekkoet træffer Modtagerapparatet. Man har altsaa Dybden lige med det samme.

Det er ikke som med Loddemaskiner, hvor det paa store Dybder tager lang Tid at faa ~~taget~~ ^{hevet} Loddet hjem igen, og hvorefter man altsaa er langt borte fra de Steder, hvor man fandt Dybden. Og hvor man ogsaa kun kan lodde faa Gange i en Time. Her kan man blive ved. I opmaalte Farvande kan man jo tydelig følge Dybdekurverne. Nærmer man sig Land, ~~ved~~ ^{ser} man det ogsaa paa Loddeapparatet, at Vanddybden bliver ~~minimal~~ ^{mindre}, saadan at man kan tage sig i Agt, ^{maritime og dybe} hvis der er noget man er i Tvivl om.

Det hænder jo meget ofte, at Dybdekurverne ligger saa nogenlunde parallelle med Kystlinien. Skal man nu sejle langs en Kystlinie om Natten i Taage, kan man f. Eks. vælge 100 Meter Kurver. Faar man mindre giver man $\frac{1}{4}$ SM udefter, faar man mere giver man $\frac{1}{4}$ SM indefter, og Ekkoloddet ~~max~~ fortæller en stadig uden at trætte, hvordan det gaar med Dybden.

Men dette er jo ikke den eneste Lettelse for Navigationen, som man har opfundet i de senere Aar. Der er f. Eks. Radiopejlinger, der er lige saa nemme at forstaa i Princippet.

Radioudsendelser er ~~jo~~ ^{et} alle nutildags kommet saa meget i Berøring med paa den ene eller paa den anden Maade, at man er paa det rene med, at det drejer ~~se~~ sig om en Form for elektriske Bølger, der sendes ud til alle Sider fra Afsenderen.

Naar saadanne elektriske Strøminger falder ind gennem en Metalring, foraarsager det, at der ogsaa dannes sig Elektricitet i denne Ring, der saa igen kan omsættes gennem Øretelefon, saaledes at Modtageren faar netop det Tegn, som Afsenderen har sendt.

Det er ~~derfor~~ ^{dette} man benytter. Ringen ^{er} ombord i Skibet, og den er sat i Forbindelse med en inddelt ~~skikk~~ Skive, en Pejlskive. Modtageren, der sidder med Øreklapperne paa, kan dreje Ringen. De kan forstaa, at ~~max~~ naar Ringen staar tværs paa Bølgerne kommer der mange af dem igennem, akkurat som nu, naar jeg aabner Favnen ud mod Dem.

til Australien eller rundt K. Horn med 8-10 Mæneder i Søen, det hører jo en evunden Tid til. Der er jo ogsaa saa meget at lære nutildags, at Sø-officerernes videnskabelige Uddannelse gør det nødvendigt, at der slaas af paa det rent sømandsmæssige.

Men alligevel er det jo godt, at man ikke stadig bare løber ud af Havn og ind i Havn, og 14 Dage i Søen smager dog altid af Fugl. I dette Tilfælde vil man dog maaske sige "af Fisk".

Men naturligvis bliver en Rejse til Middelhavet, selv om man sejler i 14 Dage i Træk heller ikke det samme som en Oceansejlsads over Hav og under Himmel.

Denne Navigation er jo næsten som de første Søfarende, Phø-nokerne brugte. Man forhaalede sig frem lang Land og var ikke rigtig glad, naar man tabte det af Syne.

Paa vor Rejse havde man jo ogsaa Land næsten hele Tiden. To Dage efter at man har hilst Farvel til den lange Jyde, Skagens Fyr, staar man allerede og lytter efter Taagesignal fra Fyrskibene i Kanalen.

Saa passerer man samme Dag Dover og har Land i Sigte Kanalen ud, indtil man gaar rundt om Frankrigs Østhjørne *Quessant*.

Endelig er man i rum Sø og sejler videre i god Rog og Mag under Vorherres Himmel, hvor der er højt til Loftet og vidt til Væggene.

Men allerede halvanden Dag efter dukker Spanien op i Synskredsen ~~af Finisterre~~ C. Finisterre passerer.

Derefter har man praktisk talt Land i Sigte lige til man oppe i Bunden af Sortehavet ikke kan komme længere. Men det giver jo Afveksling, og hvor Dybderne tillader det, holder jeg af at gaa saa klods ind som muligt.

Det er jo ikke som i Sejlskibenes Tid, hvor man maatte passe paa ikke at komme paa en læger val, d.v.s. saa nær ind under Land, at man ikke kunde krydse sig klar af det, hvis det blev paalands Kuling.

Portugals SV. Hjørne hedder C. St. Vincent. Det er et stejlt Forbjerg med dybt Vand ind lige til Foden af Klipperne, saa man kan sejle forbi i faa Hundrede Meters Afstand.

Og man gaar gerne derind, fordi der ligger et smukt gammelt Kloster derinde, skinnende hvidt og med et Fyr indrettet i det gamle Klokketaarn.

Saa har vi en lilla Flaade styrende Strødet ind.

Strødet er kun halvt saa bredt som Store Bait.

Man siger altid, at Munkene byggede deres Klostre, hvor der var smukt, og hvor der var ^{ferst} og godt Land omkring. Det sidste passer ikke her. Klostret har en stor smuk Gaard og en Have, hvor der sikkert vokser duftende Løseurter den Dag i Dag.

Men gaar man ~~ind~~ gennem den snævre Dør i den mægtige Mur, der gaar fra Affald til Affald tværs over ^{Nasseth} ~~Nasseth~~, saa løber man lige ud i et yderst trist Landskab.

Det er en flad Højslette langtsomt stigende ind mod de sydportugisiske Bjerge. Nøgen og forblæst ligger den med Front mod Vestenstormene og bages til Sand om Sommeren i Solheden. Her trives næppe stort andet end Faar.

Det er ikke det fede og det gode de hellige Brødre paa Sankt Vincent har søgt, da de byggede deres Kloster, men ^{nok} ~~paa~~ det smukke. Thi vender de sig til den modsatte Side, har de det ^{stærke} ~~stærke~~ breddt ud for deres Fødder. ^{Horizinten} strækker sig i mere end en Halvcirkel, og det er derude Solen gaar ned. Oceanets skønneste Skuespil; Solnedgangen, saadan som Landkrabberne daarligt kender den, finder man her:

Der staar et Slot i Vesterled,
tækket med gyldne Skjolde;
der gaar hver Aften Solen ned
paa Rosenskyernes Volde.

Men at Munkene søgte den Art Skønhed, er der kun godt at sige om. Det barske Vejryk omkring dem, og de gungrende Atlantetshavssøer har rystet deres Kloster under ~~en~~ mangen en Vinterstorm. ^{Stormen er drønet mod deres Klipper, / 8}
^{de har ved Midnatsmessen hørt for de Solnønde i den yderste Nord.}
Fra C.S.Vincent styrer man Øst paa ind mod Gibraltar-Strædet.

Her er Underholdning nok. I den stærke Strøm boltrer sig utallige Delfiner. I store Flokke kommer de strygende ind mod Skibet som en Torpedobaadeflotille i Angreb. Saa tumler de sig rundt om Skibet, dykker ned under Kølen og kommer op paa den anden Side. Nogle morer sig med at svømme nøjagtig foran Skibet, hvor de kan holde gaaende i lange Tider. Man kan staa over dem og se dem ganske tydeligt. Se hvordan de slanke Legemer med smaa smidige Bevægelser skyder frem over gennem Vandet og tilsyneladende uden mindste Anstrængelse holder deres 11 Knob. Bagefter kommer Niels Juel stønnende med 4-5000 Heste asende gennem Maskineriet.

Saa naas Gibraltarstrædet, et af Verdens mest trafikerede Farvande. Hver modgaaende Damper passerer og os og kipper Flaget. Og agten for har vi en hel lille Flaade styrende Strædet ind.

Strædet er kun halvt saa bredt som Store Bælt.

Det forudsatte ikke naar i Forhold dertil, som man kunde have ventet.

og ser smallere ud, fordi der er højt Land paa begge Sider. Overalt paa fremskudte Klippelejer er der bygget gamle Forsvarstaarne og tunge Fæstningsværket. Europa og Afrika har ikke set venligt til hinanden tværs over det snævre Sund.

Sydsiden er den frodigste. Paa disse Bredder bliver det for meget af det gode, naar Fjeldskraaningerne vender mod Syd. Saa avides de af Sommersolen.

Derfor trives alting bedst paa Afrikasiden, der vender mod Nord, og talrige Smaabyer og Huse fordelt op ad Skraaningerne og ned i Dalene taler tydeligt herom.

Dette kaldes ^{ne} de gamle Herkulesstøtter. ^{fuldt under.} For naar Skyerne ligger tungt ned over Bjergene paa begge Sider, kan det godt se ud, som om det var Støtter, der bar Himmelhvelvingen.

Saa naaende vi ind i det dejlige Middelhav, dette perlemorsagtige blaa Vand, der er saa bedaarende at sejle i.

Hvor er der dog lyst og smilende og venligt. Det er noget andet end Nordøen, der jo næsten altid er fuld af Havgus med graa Usigtbarhed og graat Vand. Selvfølgelig kan der være vilde og farlige Storme i Middelhavet. Men saa kold, saa barsk, saa ubarmhjertig ^{stirrende} vaad som Nordøen kan vise sig overfor Fiskerne, det kan man ikke vente sig herved. Naa, Middelhavsfiskeren føler det maaske ligesaa haardt i ondt Vejr som Nordøfiskeren. Men oppe hos os vilde han være frosset ihjæl, længe før der var virkelig Fare.

Vi passerede Algier Bugten og nikkede ind til Algier, den store hvide By, som vi skulde besøge paa Hjemturen.

Om Natten passerede vi en lille Øgruppe Galittagerne, Men forinden trak det voldsomste elektriske Uvejr - som jeg nogensinde har set - hen over os.

Bælgmærke Skyer trak henover Himlen og aad det dejlige Maaneskin. Alt blev ravende mørkt med en underlig stille Luft og saa tog det fat paa at lyne. Ikke et eller to eller tre Steder. Men i alle Retninger og Kanter. Brede flade Lyn, der oplyste store Stykker af Himlen som med Ild. Zigzaglyn paa kryds og tværs, Straalelyn og Forgreninger over den halve Himmelhvelving, Lyn med saa voldsom Lysvirkning, at man ikke var rigtig paa det rene med, om de slog fra neden af og opad eller fra oven og ned.

Det tordnede ikke nær i Forhold dertil, som man kunde have ventet.

Kun engang imellem et øredøvende Skrald.

Saadan stod det paa i det meste af to Timer. Naar Lynene lyste op saa vi Galittæerne og Skærene. Klippetænder der stak op af Havet og i det klare Lys tegnede sig ^{som} ~~paa~~ Silhouetter, der saa ud som om de var saa nær ved, at ~~de~~ vi maatte sejle paa dem. Endeskønt der i Virkeligheden ikke er anden Fare paa Færde med et Lynnedslag i vor Lynafleder, saa var Skuespillet alligevel saa voldsomt, at det blev uhyggeligt.

Så Siciliens Sydkyst passerede vi ved Aftenstide og saa Lysene blive tændte efterhaanden op ad Bjergsiden, saa at det tilslut lignede det skønneste Illumination.

Den følgende Dag ~~maaske~~ havde vi naaet Grækenlands ~~Sydspejdet~~ ^{Malapane} C. Maropar. Saa drejede vi paany mod Nord og sejlede gennem det ægæiske Hav mellem Kykladernes og Sporadernes ~~Ør~~ Grupper.

Den 4. Juni naaede vi Dardanellerne.

Jeg ved ikke om det gaar mine ærede Tilhørere, som det gaar mig, at man ganske uvilkaarlig er fjendtlig indstillet mod ~~Tyrkerne~~ Tyrkerne.

Det er noget, der endnu paa en underlig Maade ligger En i Blodet som en Arv fra Middelalderen. Det er maaske Korstogementaliteten, der lever endnu.

Vi Europæere og vi Kristne har nok igennem Aartusinderne bekriget hinanden bravt. Pan-Europa - Europas forenede Stater - synes derimod at være en hypermoderne Tanke. Men naar man gaar rigtig til Bunde i den, saa ligger den maaske ikke saa fjernt. Trods alle politiske og religiøse Stridigheder har man dog ligesom kunnet samles i en fælles Front mod Tyrken, denne Asiat, der har vovet at trænge over Stræderne og sætte sig fast i Europa. Der findes Mængder af Mennesker i alle Lande, der vilde føle det som en ejendommelig Tilfredsstillelse, hvis Halvmaanen kunde blive pillet ned af Sophia Moskeen, og Korset stillet tilbage paa sin Plads. Det føles uvilkaarlig som en Krænkelse for alle Europæere, selv efter at de fleste Europæere for længe har tabt Middelalderens religiøse Barnetro.

Tyrken er fremmed ^{mellem os} og ^{mellem} derfor som en Fjende, ~~mellem os~~ Mohammedanismen er en Tro for en laverestaaende Menneskerace, som man fra det ophøjede ^{kirke} kirkelige Standpunkt maa have et ondt Øje til. Det er jo Barbarer med Turban og Krumsabel, der gaar rundt og hugger Hovedet af Folk

for et godt Ord, og som drukner deres Koner som Kattekillinger i Sække. Og selv om alt dette ikke staar en klart i Detaljer, saa har der dog ligesom bundfallet sig en ny Europaerarrogance, som gør, at naar man nærmer sig Tyrkiet, tror man, at man nærmer sig til et Land, der er blevet hængende flere Hundrede Aar tilbage i Tiden.

Men man kommer til at tro om igen. Der er meget anderledes, end hos os, det er sandt. Men det vil blive meget vanskeligt at bevise, at det er ringere.

Det gik op for mig allerede ved første Berøring med Tyrkerne.

Som ovenfor fortalt skulde vi gerne naa Konstantinopel d. 5. Juni om Morgen, og da vi nærmede os Dardanellerne, var der ikke nogen Tid at spille. Vi vidste, at der saa godt som altid løber Strøm fra Dardanellerne og ud i det ægæiske Hav.

En kraftig Strøm, der paa sine Steder løb med 4-5 Knob. Alene det vilde sætte os tilbage. Men tillige kræver de tyrkiske Karantæneforanstaltninger, at alle Skibe skal stoppe ved en By midt i Dardanellerne for at blive undersøgt. Vi telegraferede der da til Signalstationen ved Indløbet til Dardanellerne, at vi ankom til det og det Klokkeslet og bad dem have Karantænebaaden klar, for at vi kunde komme saa hurtigt igennem som muligt.

Vi fik omgaaende det Syar, at vi behøvede ikke at stoppe for Karantænen, men kunde gaa ^{glad} igennem. Vi var hjertelig Velkommen.

Det var straks noget andet end den skulende Muhammedaner, der ser ^{skævt} til de Vantro, og staar klar med Krumsablen.

Da vi kom ind i Dardanellerne og passerede Signalstationen, gentog de deres Velkomsthilsen paa Flag.

Vi gik ~~klodt~~ ind under Land paa Nordsiden af Strædet ved Seddil Bahr netop det Sted, hvor Engländerne under Verdenskrigen kastede Tropper i Land.

Her var vi altsaa paa en af Verdenskrigens blodigste Skuepladser.

Her indenfor kæmpede til Stormagtafladet i over en Maaned under et forgyvet Forsøg paa at trænge ind i Dardanellerne. De sværeste, mest moderne, Skibskanoner, langt større i Kaliber end Kanonerne i Land, overdængede de gamle Fæstninger og de i Hast opkastede Batterier, men alt til ingen Nytte, Man maatte sætte Tropper i Land. Hvad de opnaaede ser man tydeligt. En gammel Landsby blev skudt i Ruiner og ligger der endnu og tæt op ad den en mægtig Kirkegaard med Grave i Række og Geled

og en høj og vældig muret Obelisk til Minde om Tapperhed, men ogsaa om Nederlag og uforrettet Sag. Men fra et hvidt Kompleks af nye Bygninger vejer Forsvarernes Flag. Den tiltagende Halvmaane i den røde Dug.

Var Forsvaret da saa let paa Grund af de naturlige Forhold? Var Farvandet opfyldt af Klipper og Skær? Var det stejle Klipper, der skulde bestiges under Fjendens Ild. Var det Klippegrund man skulde henover, hvor ingen Skyttegrave kunde anlægges til Beskyttelse mod Fjenden? Ingenlunde. Farvandet er dybt og rent. Spidsen af Halvøen kan belægges ^{med} Ild fra de svære Kanoner, saa Forsvareren maa gaa tilbage fra Kystlinien. Landet falder af mod Søen med en Brink paa en halv Mil, men under hvilken man er i Lø for Forsvarerens Ild, naar han ikke kan ligge helt ude paa Kanten. En Vig med Forstand og Broer gør Landgangen nem i det smalle Farvand. Landet er en ^{flad} ~~en~~ skraanende Flade, ganske langtsom havende sig indover, bevokset med Krat, og gennemskaaret med Furer som af Regnvand, saa Jordbunden kan neppe være synderlig haard. Kort sagt ikke paa nogen paavislig Maade ^{let} ~~bedre~~ at forsvare end en hvilkensofhelst danst Kyststrækning. Angriberne har sikkert anstrængt sig til det yderste.

En Sejr ved Seddil Bahr havde paa et vist Tidspunkt ~~ikke~~ utvivlsomt kunnet betyde Verdenskrigens Afslutning 2-3 Aar førend det skete. Men trods alt, hvad der var sat ind, maatte man efter et Aars Anstrængelse indse sig og drage bort. Og det er det tyrkiske Flag, der vejer over Landet ^{inde} ~~derinde~~. Det kunde nok give en Dansker Anledning til at spørge sig selv, om det nu virkelig ogsaa er sandt, at det ikke kan nytte: Halvmaanebanneret derinde taler et andet og stoltere, maaske ogsaa sandere Sprog end Dannebrog.

Takket være Tyrkernes Høflighed med ikke at stoppe os ved Karantænestationen, naaede vi lykkelig ud af det snævre Stræde, inden det blev helt mørkt og kom saa ud i Marmarahavet.

Vi naaede Konstantinopel i rette Tid, fik Havneløds ombord, salutede Flaget ud for et ~~Sahat~~ ^{Sahat} Batteri foran en umaadelig stor Kaserne paa Asiensiden, og gik saa til Ankers ud for det gamle Sultanspalads Marmorelottet ^{Dama} Bagtsche, der ligger helt ud til Kysten med Marmortrapper ned mod Bosporus næsten som et venetiansk Pale.

Saa snart vi var ankret meldte en ung tyrkisk Søofficer sig ombord, Kaptajn ^{løjtnant} Habid Bay. Heller ikke ved ham var der Antydning af Turban og Krumsabel. En bedre Repræsentant kunde det nye Tyrki ikke have sendt os, hvis det var dem om at gøre at ~~ix~~ vise os, at de ikke er et

Folk af Barbarer, men et Folk, der med fornyet Haab har taget deres Fremtids Skæbne i fast Haand. Kundekaberrig, hjælpsom, intelligent, forekommende, ligefrem i Besiddelse af Sans for Humor ogsaa i dens danske Form. Alt dette kunde maaske være hans egne Fuldkommenheder.

Men ved Siden af var der noget saa naturligt usnobbet ved hele hans Optræden, som gjorde, at man fik den Følelse, at dette maatte være noget typisk for den tyrkiske Folkepsyche, saa at der, rent menneskeligt set, maaske ikke er synderlig Forskel paa en Tyrker og en Dansker. Den uhyre Afstand, man var indstillet paa, at der maatte være befæstet mellem dem og os er maaske bare Resultatet af en mangelfuld Historieundervisning. Tyrkerne er jo i Virkeligheden et agerdyrkende Folk ligesom Danskerne, saa Moder Jord har maaske, naar alt kommer til alt, givet de to Folk den samme Opdragelse. Vidt forskellig Sprog, vidtforskellig Religion, og saa dog maaske paa Bunden det samme Tanke sæt, de samme Tankeveje i de to Folk.

Det er dog virkelig ^{en} højst interessant Opdagelse at gøre. Det skulde ikke undre mig, om denne Lighed har bidraget sit til, at det er gaaet saa godt for de danske Ingeniører, der bygger Baner i Lilleasien for den tyrkiske Regering. For det var jo paa en Maade Formaalet med at anløbe Konstantinopel, at Danmark vilde gøre Tyrkiet en Høflighed og Takkevisit for den reelle Behandling, der bliver vore Landsmænd til Del. To danske Firmaer, Saabye og Lerche og Kampmann, Saxild og Co. A/S. har sammen med svenske Firmaer paataget sig disse mægtige Arbejder, og gennemført dem med Glans. Vi traf dernede de to Chefingeniører Kampmann og Saxild. Man siger om dem, at de paa en glimrende Maade ^{populære} ^{supplener} hinanden, idet den ene er en glimrende Organisator, den anden en genial Ingeniør og Jernbanebygger. Og begge Egenskaber er det nødvendigt at være i Besiddelse af for overhovedet at gennemføre et saadant Arbejde i et Land, hvor alle Materialer maa hentes langvejs fra, og hvor der er langt til alle Hjælper ^{huden} ^{Side mange Lovtaler over dem, deres}.

Hvor Folk maa engageres fra fjerne Steder, Folk der aldrig har beskæftiget sig med andet end primitivt Landbrug, og som nu skal oplæres til at blive habile Vej og Brobyggere. Et vanskeligt og ^{farligt} ~~fækkigt~~ Land med haardt Klima vekselende fra bidende Vinterkulde til fantastiske Varmegrader om Sommeren.

At der er meget at organisere for at ikke det hele skal gaa i Staa af Arbejds træthed eller af slette sanitære Forhold og Epidemier, siger sig selv.

Men disse to Mænd har sammen med den ²⁰⁰ Stab af unge, dygtige Ingeniører gjort et Arbejde, som enhver Dansker maa være stolt af. De har deres Hjem dernede, hvor vi havde Lejlighed til at være sammen ogsaa med de danske Damer, der dristigt har fulgt deres Mænd, og hvorefter mange var ude paa Linierne i Lilleasien under de vanskelige ^{stk} Forhold.

Der var en Friskhed og en Arbejdsenergi over alle disse unge Familier, som det var helt velgørende at møde, et glimrende Humør af en langt sundere Art end den, man ofte møder herhjemme midt i en Jæstid. De kan jasse dernede, men de kan saa sandelig ogsaa bestille noget.

Nogen egentlig dansk fastboende Koloni findes der ikke i Konstantinopel. Men der findes to andre danske Mænd med betydningsfulde og ansvarefulde Stillinger, Folketingsmand Holger Andersen, Folkeforbunds Kommissær og Præsident for den Kommission, der udveksler Grækere og Tyrkere.

Efter Fredsslutningen mellem Grækenland og Tyrkiet fandt man paa, at det vilde være praktisk at udveksle Beboerne, saaledes at Grækere i Tyrkiet ligefrem byttede Gaarde med Tyrkerne i Grækenland. Folkeforbundet fandt i sin Viden paa, at dette maaske var en udmerket Maade til at undgaa Rivninger paa. Det er det maaske ogsaa, teoretisk set, men nogen egentlig Glæde skaber man ikke, for hvad enten man er Tyrker eller Græker, saa er man saa almen menneskelig, at man selvfølgelig synes, at den Ejendom, man blev tvunget til at gaa fra, var meget bedre end den man fik faaet i Erstatning.

Det er der imidlertid ogsaa taget Hensyn til, idet der er en international Ret, hvor Kommissionens Afgørelse kan indbringes. Og for denne Ret er ^{der} ogsaa en dansk Mand, der er Præsident, nemlig Dommer Bøeg.

Det var en Fornøjelse af se disse to danske Mænd bevæge sig i det fornemme internationale og tyrkiske Selskab.

Jeg hørte fra fremmed Side mange Lovtaler over dem, deres Forstaaelse, deres Sprogtalent, deres Virkelighedsans, deres Forhandlings-evne.

Det kunde jo være Udslag af almindelig Høflighed, Mere paalidelig var det at se, som jeg senere saa det i Grækenland, hvortil Holger Andersen fulgte os, at selv Venizelos underholdt sig livligt med ham om dette for Grækenland saa livsvigtige Spørgsmaal.

Danmarks officielle Repræsentant i Tyrkiet og samtidig ogsaa i Grækenland hedder Minister Schou, Konstantinopel.

Hvis man tror, at denne Diplomat ligner den Slags, som man ser fremstillet i Operetter, tager man meget fejl. Den Slags træffer man nok ude i Verden, heldigvis dog ikke danske. Og hvad Minister Schou angaar, saa kan man vel næppe tænke sig en bedre Repræsentant for Danmark, en Mand der kan spise paa Guldallerkner og med Lakaj bag sin Stol, naar det kræves. Men som ved Siden af er lyvsaaen for alt, hvad der foregaar omkring ham, saa at han kan gribe ind og nævne Danmarks Navn, saa snart det kan være Fædrelandet til Nytte.

Den nære Orient, hvorved man nærmest forstaar, alt hvad der ligger Øst for Italien, Lilliasien og ^{indkludert} Egypten har jo sin egen og meget udviklede Politik. Men i den er der Brandstof nok til at fenge ^{op} i en Del af Europa. Verdenskrigen naaede jo netop sit Udspring paa Balkan.

Denne Politik kan man jo nok mene ikke berører Danmark direkte. Ja, der er jo mange der mener, at den bedste danske Udenrigspolitik er den ikke at have nogen Udenrigspolitik. Det er vist ikke ganske rigtigt, heller ikke dernede. Man maa følge nøje med dernede. Alle disse Lande er økonomisk uudviklede. Gaar den politiske Udvikling i Retning af nogle fredelige Aar, er der nok at gøre for Ingeniører og Handelsfolk. Og dernede kan Regeringen godt lide at støtte sig til de smaa Nationer. De store Nationer har en ubehagelig Maade at sende besøgende Krigeskibe paa, hvis der opstaar Divergence mellem Regeringen og de fremmede ^{Tancessamfundene}.

Saadan noget risikerer de ikke med Danmark. Og er man paa Pladsen, er der Chance for at komme i Betragtning. Det giver Arbejde, Fortjeneste og Ære.

Er der derimod Udsigt til forøgetaaende Konflikt, saa skal man ikke være saa ivrigt til at sætte ind.

Saadan noget kan en Mand af den rette Slags bedst finde ud af, naar han er paa Stedet. Hans høje Rang som Danmarks Udsending giver ham jo Adgang overalt. Det gælder saa kun om Personlighederne, hvis Danmark skal faa noget ud af det.

Minister Schou har været i Moskva 7 Aar, inden han kom til Konstantinopel. Og Moskva er jo via Sortehavet, og ^{Republikken} Rusland nærmeste Nabo til den nære Orient.

Schou har ikke siddet og sovet i de 7 Aar. Han forstaar i en forbløffende Grad denne orientalske Mentalitet, der er vidt forskellig fra vor. Han kendte de forskellige Synspunkter, Ræsonnementer og Divergenser. Og han kom derefter som en kyndig Mand til Konstantinopel.

Derfor var det glædeligt at se, at han, ligesom før sagt om Holger Andersen, tydeligt nok allerede havde erhvervet sig Sympati og Anseelse mellem de store Folk, ^{som jeg} særlig i Grækenland, ^{der så ham} som ~~han~~ ^{der har været} i Berøring med.

Men en Ting havde han dog ikke kunnet opnaa for mig, Foretræde for Tyrkiets Præsident Mustafa Kemal Pascha.

Det havde været Meningen, at jeg skulde have aflagt Besøg hos Tyrkiets Præsident, Mustafa Kamal Pascha, men Minister Schpu havde forgæves forsøgt at skaffe mig Audiens. Jeg maatte trøste mig med, at det nok ikke var gaaet en engelsk Admiral bedre. Der var anmeldt engelsk Flaadebesøg i Konstantinopel, og den engelske Ambassadør havde søgt om Audiens for Flaadeflotten, men Kamal havde nægtet at tage imod. Saa erklærede Ambassadøren, at saa blev der overhovedet ikke noget af Besøget. For denne Trudsel bøjede Ghazien sig. Et engelsk Besøg gjaldt saa meget for Prestigen, at det maatte man ikke undslaa sig for. Men det er vist yderst tvivlsomt, om det havde hjulpet, hvis Minister Schou havde erklæret, at saa kom Niels Juel ikke til Konstantinopel.

Jeg vilde gerne have set denne Mand, en af v^{or} Tids betydeligste Skikkelser, kun alt for lidt kendt herhjemme. Hans Færdrelandskerlighed, hans Vovemod, hans Tro paa, at man hellere maa dø end være Træl, har Ungdommen i et Land, hvor man vil Fred for enhver Pris ikke godt af at høre om.

Kemal:

1919 Maj

til Lilliasien

Udgang 1919

Begyndende Forhandlinger.

Marts 1920

England besætter Konstantinopel for Tvang.
Ledelse for Kemal,
som Stormagterne ikke regnede med.

Aug. 10. 1920
Sevres

Sønderlømmelse.
Grækerne maa selv i Lilleasien.

Febr. 21. Revision af
Sevres i London.

Konstantinopel og Angora sender begge
Delegerede.
Græk Fremgang, men maa tilsidet bukke
under.

1922. Eftersommer

Kemal tager fat.
Kaster Grækerne i Vandet.

" Oktbr. Slutfor-
handling.

Sultanen vil beholde sine Ministre ig
sende Delegerede. Kemal slutter nu af.
Klog nok til at samle Kræfterne om det
egentlige Tyrki.

En Dag var Kadetkorpset i vor Motorbaad med Slup paa Slæb paa Besøg i Halkie den tyrkiske Kadetskole, der ligger paa en Ø en halv Snes Kvartmil syd for Konstantinopel ovre under Asien Kyst.

Det var et anseeligt Etablissement, hvor Kadetterne var vel installerede. Raske unge Folk og en Chef, som hverken i Væsen eller i Udseende, var anderledes at se til, end at jeg tror, vi kunde have byttet Skoler, hvis det ikke var for Sprogets Skyld.

Den 9. Juni om Eftermiddagen littede vi fra Konstantinopel og stod Nord paa i Bosporus. Dette Stræde er endnu smallere end Dardanellerne. Den sydlige Del er baade paa Europa- og paa Asien-Siden bebygget lige saa tæt som Sundets Kyst. Villa ved Villa i alle Størrelser, lige op til skinnende hvide Marmorpalæer. Op og ned ad Strædet stryger nogle Fugle med sorte Rygge og hvidt Bryst, som om de var i Kjøle og hvid Vest. Folketroen siger, at det er Sjælene af de fremmede Ambassadører, der har været udsendte til den høje Port, men som selv efter Døden ikke har kunnet løsrive sig fra dette skønne Sted.

Sejladsen gennem Bosporus frembyder ingen Vanskeligheder, ihvertfald ikke om Dagen. Strædet er dybt og rent paa nær et enkelt Sted, hvor der findes en Midtfarvandsgrund, der dog er nem at omsejle. *Sortehavet fører*

En halv Snes Mil fra Odessa kom et sovjetrussisk, hurtiggaaende Motorfartøj paa Siden, og Skibsbefalingsmand af 2. Rang - Kaptajnstitlen er som alle andre forsvundet - Arnold Selonig - kom ombord. Adjudant hos Chefen for Torpedojagerflotillen i Sortehavet.

Inde i Odessas Havn laa en meget moderne Jager med Flotillechefens Flag hejst. Vi saluterede for Sovjetflaget med Hammeren og Sejlen og saa Admiralens Flag.

Vi ankrede inde i selvs Havnen, der er stor og rummelig. Inde ved Landgangen var der Areport af Flag.

Under Opholdet var der stillet en dejlig Automobil til min Disposition Dag og Nat. Modtagelsen var fra de lokale Myndigheders Side præget af den yderste Venlighed og Forekommenhed mod hele Besætningen.

Vi var til flere Festligheder, og Traktementet lod intet tilbage at ønske. Maden var af bedste Sort sammensat med fransk Raffinement. Vinene var indenlandske, ikke som vore indenlandske Vine fra Faaborg, men fine gamle Aargange fra Krim og Kaukasus.

Saadanne Goder kan den almindelige Befolkning ikke købe selv om de + med Rette sit Navn. Det er skidenhaadt, næsten gratis, formentlig af Ham fra de mange Floder, der flyder i det.

hards Pung.

Det er beslåglagt af Regeringen. Men jeg maa straks sige, at jeg ikke tror, at det skal forstås saaledes, at den regerende ganske snævre Overklasse, hengiver sig til ^{gidskejsen} Mad og Drikke. For de tilstedeværende Repræsentanter for Overklassen, Sovjetpræsidenten, Admiralen, Generalerne osv. nød Maden med lige saa stor Appetit som vi andre.

Det var tydelig at se, at det heller ikke for dem var dagligdags Kost.

Den danske Gesandt i Moskva, Minister Engel, var kommet til Byen, ledsaget af Vicekonsul Petersen, der fungerede som Tolk ved de officielle Taler.